

SANAYİ DÜNYASI İÇİN GİDİŞATA DAİR NOTLAR

TRENDS UPDATE

17 Mart 2025 (Periyodik Yayın Değildir)

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's, Yunanistan'ın kredi notunu bir kademe artırdı ve "yatırım yapılabilir" seviyeye yükseltti. Türkiye'nin notu B1 ve "yatırım yapılabilir" seviyeye çıkabilmesi için 4 basamak yükselmesi gerekiyor.

Bizim de gündeme getirdiğimiz Arçelik ve Koç Holding'in yurtdışı yatırımlarına ağırlık vermesine karşın Koç Holding YK Başkanvekili Ali Koç (NBE, Vahap Munyar): "Koç Türkiye'den çıkıyor" yorumlarına karşılık, grubun sadece otomotivde son 6 yılda Türkiye'ye yaptığı 9,5 milyar dolarlık yatırımına vurgu yaptı. (Notumuz: Ali Koç bu açıklamayı 900 milyon Euro yatırım yaptıkları; Romanya'daki tesiste yaptı. Üstelik Türkiye'de değil de Romanya'da üretilecek 3 yeni elektrikli aracı tanıttı. Ali Koç ayrıca 850 milyon Euroluk zırhlı araç satışlarının 781 adedinin Romanya'da üretileceğini ve 2002 yılında Romanya'da satın aldıkları Arctic için de hem tesisi büyüttüklerini hem de yeni fabrika açtıklarını söyledi. Özetle gerçekler söylediğinin tam tersine yatırımlarda yurtdışı ağırlığını gösteriyor) Bu durum şaşırtıcı değil; Türkiye'nin "hukukun üstünlüğü" notu her yıl geriliyor

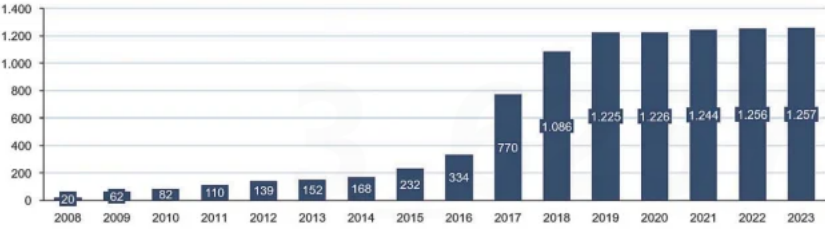
ve Türkler bile yatırımlarını hukukun üstünlüğü olan demokratik ülkelere yapıyorlar.

Ali Koç: “Romanya’da 19bin Türk şirketi var. Yatırımları toplamı 8 milyar dolar. Romanya’nın maliyet avantajı var.”

TEPAV araştırmasından sonra “Arge Merkezleri bir işe yaramıyor” görüşü yeniden hortladı:

Çünkü Ar-Ge Merkezi sayıları artıyor:

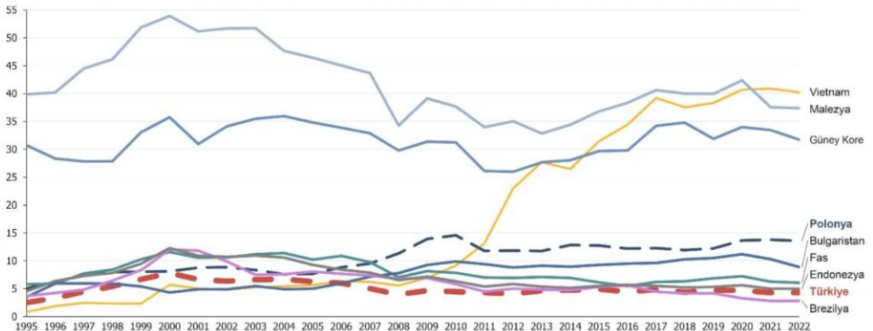
Ar-Ge merkezi sayıları, 2008 - 2023

Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, TEPAV görselleştirmeleri

Benzer ülkelere kıyasla yüksek teknolojlili ihracatımızın payı çok düşük:

Yüksek teknolojlili ihracatın toplam ihracat içerisindeki payı, %, 1995-2022

Kaynak: Harvard Üniversitesi Büyüme Laboratuvarı, TEPAV Hesaplamaları, TEPAV Görselleştirmeleri

İhraç ettiğimiz “yeni ürünler” değer olarak düşük değer yaratıyor: Ar-Ge yapıp yeni ve değerli ürün ihraç edemiyoruz

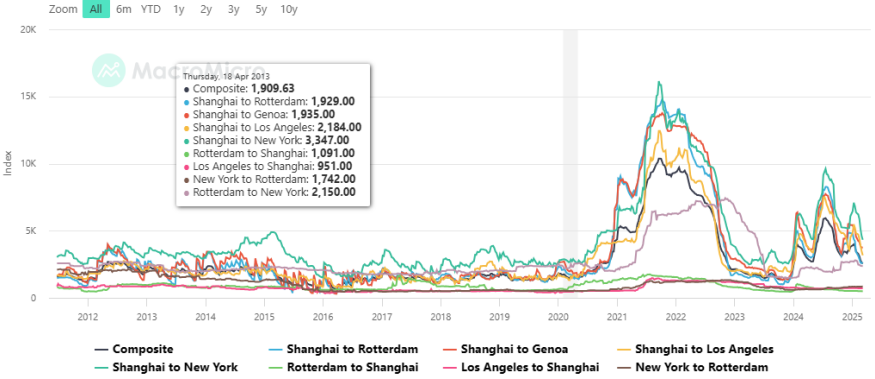
Ülke	Yeni Ürün	Kişi Başına ABD Doları	Toplam değer (milyon ABD doları)
Vietnam	41	\$ 1,490.00	\$ 145.00
Güney Kore	19	\$ 680.00	\$ 35.20
Polonya	36	\$ 366.00	\$ 13.80
Malezya	27	\$ 408.00	\$ 13.70
Türkiye	25	\$ 46.00	\$ 3.93
Çekya	12	\$ 319.00	\$ 3.35
Bulgaristan	55	\$ 425.00	\$ 2.92
Macaristan	18	\$ 125.00	\$ 1.22

Dr. H. Bader Arslan (NBE): 2024 yılında ilk kez, yatırım mallarından daha çok tüketim malı ithal etmiş olduk. Son üç yıl içinde, tüketim malı ithalatımız 25 milyar dolardan, 55 milyar dolara çıktı. Bu sert yükselişin arka planında 6,6 milyar dolardan 18 milyar dolara ulaşan binek otomobil ithalatı var. Son 3 yılda binek otomobil ithalatımız yüzde 172 arttı. İçeride artan maliyet ve fiyatların karşısında TL'nin son dönemde değer kazanması, yabancı mal fiyatlarını daha cazip hale getirdi.

Dünyada konteyner taşıma fiyatları pandemi önceki seviyelere gelmedi ise de son dönemde tekrar azalma eğilimine girdi.

World - Drewry World Container Index [WCI]

MacroMicro.me | MacroMicro

Businessweek TR aşağıda sektörler itibariyle kar toplamlarını vermiş. Burada dikkat edilmesi gereken enflasyon muhasebesi sebebi ile sonuçların daha dikkatli analiz edilmesi gerektirir. Başta işçilik giderleri olmak üzere giderlerin TL cinsinden şişerken; gelirlerin enflasyona göre geri kalan kurlar sebebiyle törpülediği 2024 yılında karlarda çok ciddi aşınmalar göze çarpıyor. İmalat Sanayii % 65 kar zalışı yaşamış.:

2024'te Toplam Karı Düşen Sektörler

Sektör	2024 (TL)	2023 (TL)	Değişim (%)
İdari ve Destek Hizmetleri	45.556.577	3.580.477.037	-98,7
Holdingleler	12.324.621.442	224.129.063.716	-94,5
Elektrik, gaz, su	9.983.207.336	124.586.138.119	-92,0
Tekstil	1.214.923.006	8.555.378.336	-85,8
Gayrimenkul Faaliyetleri	4.736.466.968	26.664.350.632	-82,2
Kimya, Petrol, Kauçuk	31.474.279.881	136.529.904.921	-76,9
Taş-Toprak	9.434.697.182	40.175.277.121	-76,5
Metal Eşya	45.223.332.325	153.282.368.377	-70,5
İmalat Sanayi	155.197.355.204	442.134.210.832	-64,9
Ticaret	29.726.639.149	81.568.746.217	-63,6
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	258.237.171	676.979.668	-61,9
Bilişim	2.602.423.053	6.816.139.233	-61,8
Orman Ürünleri ve Mobilya	476.446.877	1.121.837.749	-57,5
Oteller ve Lokantalar	2.058.999.584	4.555.188.405	-54,8
Aracı Kurumlar	6.886.166.074	12.825.016.436	-46,3
Gıda-İçecek	46.515.470.326	79.975.271.414	-41,8
Mali Kuruluşlar	521.927.390.103	828.680.155.126	-37,0
Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları	73.437.922.887	111.886.978.585	-34,4
Ulaştırma	134.306.760.977	190.857.643.297	-29,6
Bilgi ve İletişim	30.961.575.421	39.475.375.462	-21,6
Sosyal Hizmetler	6.941.335.962	8.545.203.244	-18,8
Bankalar	385.581.464.000	466.468.873.000	-17,3
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	1.016.162.814	1.072.418.786	-5,2
Metal Ana	21.904.762.276	22.605.454.555	-3,1

2024'Te Toplam Karı Artan Sektörler

Sektör	2024 (TL)	2023 (TL)	Değişim (%)
Sigorta	35.563.850.996	18.862.605.410	88,5
Savunma	15.797.677.818	11.573.442.862	36,5
Leasing ve Faktoring	10.166.986.370	8.014.923.898	26,9
İnşaat ve Bayındırlık	31.750.444.921	28.220.295.846	12,5

2024'Te Zarar Eden Sektörler

Sektör	2024 (TL)	2023 (TL)
Girişim Sermayesi YO	-6.237.848.282	-15.407.164.937
Kağıt ve Basım	-1.065.200.669	-740.724.641
Tarım, Orman ve Balıkçılık	-384.187.231	404.734.231

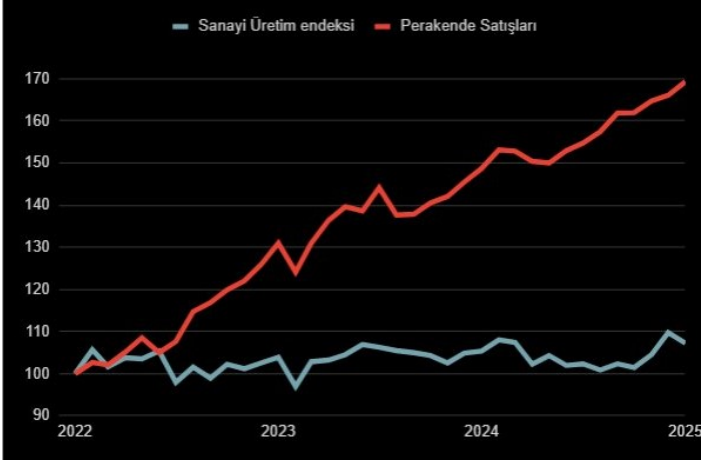
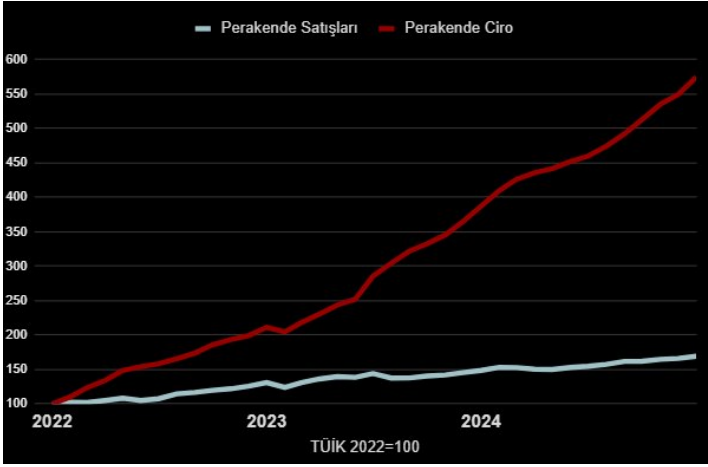
BIST100 Endeksi'nde Karı En Fazla Artan Şirketler

Şirket	2024 (TL)	2023 (TL)	Değişim (%)
Selçuk Ecza Deposu	2.058.724.847	322.272.876	538,8
Ereğli Demir Çelik	13.481.348.000	4.033.089.000	234,3
Mia Teknoloji	2.276.479.458	727.651.637	212,9
CVK Maden	953.860.375	435.794.647	118,9
Çelebi	3.566.410.436	1.667.723.088	113,8
Türkiye Sigorta	12.780.600.278	6.186.049.487	106,6
Anadolu Sigorta	11.538.847.383	6.380.159.747	80,9
Vakıflar Bankası	49.192.844.000	31.655.931.000	55,4
Ülker Bisküvi	7.400.518.000	4.878.383.000	51,7
Anadolu Hayat Emek.	4.305.802.455	2.853.815.200	50,9

BIST100 Endeksi'nde Karı En Fazla Düşen Şirketler

Şirket	2024 (TL)	2023 (TL)	Değişim (%)
Şok Marketler Ticaret	61.243.347	6.135.447.873	-99,0
Koç Holding	1.306.000.000	108.176.000.000	-98,8
SDT Uzak Ve Savunma	9.920.203	465.441.880	-97,9
Akfen Yen. Enerji	157.356.000	6.568.281.000	-97,6
Kocaeli Çelik	82.898.269	1.706.236.127	-95,1
Arçelik	1.689.082.000	19.505.482.000	-91,3
Karsan Otomotiv	55.484.000	556.164.000	-90,0
Alfa Solar Enerji	199.205.262	1.500.316.362	-86,7
Anadolu Grubu Holding	5.180.552.000	28.353.841.000	-81,7
Alarko Holding	1.757.270.000	9.565.558.000	-81,6

İris Cibre: 2022'den beri perakende satışları 70% artarken ciro 474% artmış. Yani fiyata koydukça koymuşlar. Doğal olarak sanayiye, kapasite artırımı ve verimliliğe yatırım yapılmamış. Üretim içler acısı. Eh, al sat karına bakarsan, ne uğraşacaksın fabrika falan. Çürüten büyüme...

Ari Hyytinen, Pekke Ilmakunas, Edvard Johanson ve Otto Toivanen tarafından “Yaşamboyu Elde Edilen Kazançların Kalıtsallığı” araştırmasına göre; yaşam boyunca çalışılarak elde edilen gelirlerin kadınlarda % 40 erkeklerde % 50’den fazla oranda genetik sebeplere dayandığı tespit edilmiştir.

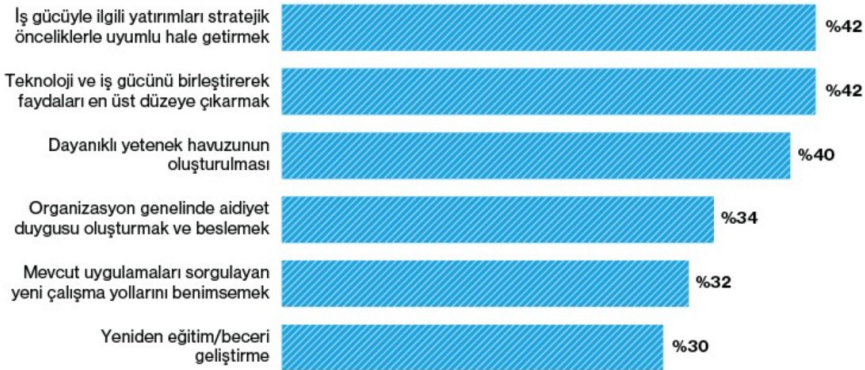
PsikoBilim (x): Yaşam boyu kazandığımız paranın yaklaşık %50'si genetik faktörler ile açıklanıyor. Eğitim süresinin kazancımız üzerindeki doğrudan etkisi ise %5-6 civarında.

YÖNETİM KURULLARININ DAHA FAZLA GÜNDEME ALMAK İSTEDİKLERİ KONULAR

Kaynak: EY Americas Board Priorities 2025

YÖNETİM KURULUNUN İŞ GÜCÜ İLE İLGİLİ ÖNCELİKLERİ

Kaynak: Deloitte Global Boardroom Program Talent Survey

Yeşim Tohma (Bloomberg Businessweek Türkiye): Şirketin hedeflerine ulaşmasında doğru stratejiler belirlemek kadar bu stratejileri icra edebilecek ortamın yani kültürün de olması gerekir.

Bir şirketin kapısından içeri ilk adımı attığımızda resepsiyonda nasıl karşılandığınızdan, çalışanların yüzlerindeki ifadelerden, ortamdaki seslerden ve faaliyetten o şirketin kültürü hakkında pek çok bilgi edinebiliriz. O şirketin bizde bıraktığı ilk izlenim aslında kültürüne ilişkin de pek çok ipucu barındırır.

Başarılı şirketlerde yaygın olarak gördüğümüz çalışanların takım olarak çalışabilme, inovatif düşünme, inisiyatif kullanabilme ve risk alabilme gibi kritik öneme sahip davranışları sergilemesini destekleyen unsurları içinde barındıran kurum kültürüdür.

Genellikle üst yönetim halefiyet planlaması ve ücretlendirme prensipleri konularında dahil olan yönetim kurulları artık kurum kültürü ve yetenek yönetimi gibi konuların da toplantılarda daha fazla gündeme gelmesini istiyor.

Deloitte'un yaptığı bir araştırmaya göre yönetim kurullarının işgücüne dar öncelikler arasında ilk sıralarda insan kaynağını stratejilerle uyumlu hale getirmek, teknoloji ve işgücünün birleşiminden daha fazla faydalanmak ve sağlam bir yetenek havuzu oluşturmak yer alıyor.
